

ΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Παρατηρήσεις εις έκδεδομένα Ἀττικά ψηφίσματα

(3ο τεύχος)

Στὸ 3ο τεύχος τῶν *Παρατηρήσεων εις έκδεδομένα Ἀττικά ψηφίσματα* περιλαμβάνονται τὰ ψηφίσματα IG II² 34, 36 καὶ 42.

Οἱ ἀριθμοὶ τῶν 9' μὲ ἔντονα (μαῦρα) στοιχεῖα δηλώνουν τοὺς στίχους τῆς ἐπιγραφῆς.

IG II² 34. Συνθήκη Ἀθηναίων καὶ Χίων (384/3 π.Χ.).

Πρβλ. Tod, *A Selection of Greek Historical Inscriptions* 118· Rhodes – Osborne, *Greek Historical Inscriptions* 20.

Στὶς IG II² παρέχεται τὸ ἀκόλουθο κείμενο (fr. a.1-12):

a

Στοιχ. 30

[.]ο[- - - - -]
ταῦτα με[. 21 κο]-
ινῶν λόγων [τῶν γεγραμμένων τοῖς Ἑλλ]-
ησιν μέμνην[ται διαφυλάξεν καθάπερ]
5 Ἀθηναῖοι τὴν ἐ[ἰρήνην καὶ τὴν φιλίαν]
[κ]αὶ τὸς ὄρκ[ο]ς κα[ὶ] τὰς οὔσας συνθήκας],
[ἄ]ς ὤμοσεν βασιλ[εὺς καὶ Ἀθηναῖοι καὶ]
Λακεδαιμόνιοι κ[αὶ] οἱ ἄλλοι Ἑλληνας],
καὶ ἤκοσιν ἀγαθὰ [ἐπαγγελόμενοι τῷ]-
10 ι δήμῳ τῷ Ἀθηνα[ίων καὶ ἀπάσῃ τῇ Ἑ]-
λλάδι καὶ βασιλεῖ, [ἐψηφίσθαι τῷ δή]μ-
ωι·

Δίδω τὸ κείμενο τῶν στίχων 1-8 κατόπιν αὐτοψίας (εἰκ. 1):

a

Στοιχ. 30

[.]ο[- - - - -]
ταῦτα με[. 23]
ινων ΑΘΓΩΝ [. 14 τοῖς Ἑλλ]-
ησιν μεμνημ[. 13 καθάπερ]
5 Ἀθηναῖοι τὴν ἐ[ἰρήνην καὶ τὴν φιλίαν]
[κ]αὶ τὸς ὄρκ[ο]ς κα[ὶ] τὰς οὔσας συνθήκας],
[ἄ]ς ὤμοσεν βασιλ[εὺς καὶ Ἀθηναῖοι καὶ]
Λακεδαιμόνιοι κ[αὶ] οἱ ἄλλοι Ἑλληνας]

3 Στὸν λίθο, ὅπως φαίνεται καὶ στὴν μεταγραφή, εἶναι χαραγμένα τὰ γράμματα ΑΘΓΩΝ. Ὁ U. Koehler, *Attische Psephismen aus der ersten Hälfte der vierten Jahrhunderts*, *AM* 2 (1877) 138 (βλ. καὶ *IG* II 5, 15c), μετέγραψε λόγων, χωρὶς νὰ σημειώσῃ τί ἀκριβῶς σώζεται στὸν λίθο.

Στὸ δεύτερο ἀντίγραφο τῆς συνθήκης (*IG* II² 35, fr. a.1: [- -]ων τοῖς Ἑλλησ[ι]ν [με]-) ὁ Kirchner πρὸ τῶν γραμμάτων ΩΝ σημειώνει τὸ κατώτερο τμήμα ἐνὸς στρογγυλοῦ γράμματος. Ὁ πρῶτος ἐκδότης τῆς ἐπιγραφῆς *IG* II² 35 Κ. Σ. Πιττάκης, *Ἐφ. Ἀρχ.* 1853, 846-7, ἀρ. 1367, στὴν μεγαλογράμματο μεταγραφή παρέχει ΘΩΝ καὶ συμπληρώνει [ἀγαθ]ῶν¹ (πρβλ. καὶ A. R. Rangabé, *Antiquités Helléniques*, II, Athènes 1855, ἀρ. 2295: [ἀγα]θῶν).

Ἐλεγχος τοῦ λίθου ἔδειξε ὅτι πρὸ τοῦ Ω σώζεται τὸ κατώτερο τμήμα στρογγυλοῦ γράμματος (εἰκ. 2):

ΩΝ τοῖς Ἑλλησ[ι]ν [. .]

Ἵστε ἡ συμπλήρωση [ἀγα]θῶν στὸ κείμενο τῆς *IG* II² 35 εἶναι ἀσφαλῆς.

Κατὰ ταῦτα προτείνω τὴν ἐξῆς μεταγραφή τῶν στίχων 2/3 τοῦ ἀντιγράφου *IG* II² 34:

[τῶν κο]ινῶν ἀ<γαθ>ῶν

Περὶ τῆς φράσεως πρβλ. Ἀριστ. *Σφήκ.* 577: τὰγαθὰ μοι μέμνησ' ἄχεις φάσκων τῆς Ἑλλάδος ἄρχειν. Ξεν. *Ἑλλ.* 1,6.11: ὑπισχνοῦμαι δ' ὑμῖν ἀντὶ τῶν συμβάντων ἡμῖν ἀγαθῶν. *Λακ. Πολ.* 11.1: καὶ ταῦτα μὲν δὴ κοινὰ ἀγαθὰ καὶ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ. Δημ. *περὶ τοῦ στεφάνου* (18) 217: καὶ ἔγωγ' ἠδέως ἂν ἐροίμην Αἰσχίνην, ὅτε ταῦτ' ἐπράττετο καὶ ζήλου καὶ χαρᾶς καὶ ἐπαίνων ἢ πόλις ἦν μεστή, πότερον συνέθευε καὶ συνευφραίνετο τοῖς πολλοῖς, ἢ λυπούμενος καὶ στένων καὶ δυσμεναίνων τοῖς κοινοῖς ἀγαθοῖς οἴκοι καθῆτο. Ἐπίσης Διοδ. Σικ. 14,25.4: διὰ τούτων πρὸς αὐτὸν διαγωνιούμεθα... περὶ τῶν ἀγαθῶν τῶν κοινῶν.

3 med. [τῶν γεγραμμένων]- ἀντὶ τῆς συμπληρώσεως τοῦ Hiller von Gaertringen, τὴν ὁποία ὁ J. Kirchner υἰοθέτησε στὸ κείμενο τῶν *IG* II², ὁ P. Foucart σὲ ἐπιστολή του στὸν Wilamowitz (βλ. *IG* II² Add. p. 656) ἐπρότεινε: [τῶν γεγεννημένων].

4 med. μεμνημ[- -]- τὰ σωζόμενα στὸν λίθο ἴχνη μετὰ τὸ Η ἀνήκουν σὲ Μ καὶ ὄχι σὲ Ν· προτείνω τὴν συμπλήρωση: μεμνημ[ένοι] καὶ τὴν ἐξῆς ἀποκατάσταση τῶν στίχων 2-4:

[τῶν κο]ινῶν ἀ<γαθ>ῶν [τῶν γεγεννημένων τοῖς Ἑλλ]ησιν μεμνημ[ένοι].

Σημειῶνω ἐδῶ ὅτι τὸ ἐκδεδομένο στὶς *IG* κείμενο μέμνην[ται διαφυλάξεν] παρεῖχε ἐρμηνευτικὲς δυσχέρειες· τὸ ἀπαρέμφατο ἔπρεπε νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀντικείμενο ἢ ἡ προηγούμενη γενικὴ [κο]ινῶν λόγων; Στὴν δεύτερη περίπτωση θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναζητηθῆ ρῆμα ἐξαρτήσεως γιὰ τὸ ἀπαρέμφατο. Στὴν πρώτη, μίαν ἰδέα τοῦ προκύπτοντος νοήματος δίδει ἡ μετάφραση τῶν Rhodes – Osborne, *ὁ.π.*, σελ. 83-4: «- - the common discussion (?)»

Εὐχαριστῶ θερμῶς τὸν Γιώργο Παπαδόπουλο γιὰ τὶς χρήσιμες ὑποδείξεις καὶ τὴν φροντίδα του.

1. Ὁ Πιττάκης ἐὰν καὶ στὴν μεγαλογράμματο μεταγραφή τοῦ ψηφίσματος δίδει τὸ Θ ἀκέραιο, στὴν μικρογράμματο ἔχει τὸ θ ἐντὸς τῶν ἀγκυλῶν ἢ ἐκ παραδρομῆς ἢ διότι κατὰ τὴν πρακτικὴ τῆς ἐποχῆς ἐὰν τὸ γράμμα δὲν σωζόταν πλήρως ἐτίθετο ἐντὸς ἀγκυλῶν.

which took place among the Greeks, have remembered to preserve, like the Athenians, the peace and the friendship and the oaths and the existing agreement...».²

Ἀντὶ τῆς συμπληρώσεως τῶν *IG* [διαφυλάξεν] προτείνω: [ἐμπεδώσεν], πρβλ. *IG* I³ 40.14-16: ταῦτα δὲ ἐμπ[ε]δόσο Χαλκιδεῦσιν πειθομένοις τῶι δέ[μ]οι τῶι Ἀθηναίων. *IG* I³ 89.41: [τ]ὰς δὲ χσυνθέκα[ς ἐμ]πεδόσο πρὸς Πε[ρ]δίκκαν. Ξεν. *Ἑλλην.* 3,4.6: ...ἢ μὴν ταῦτα πράττοντος αὐτοῦ ἐμπεδώσειν τὰς σπονδάς· 5,1.32: καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἅπαντες ὤμνυσαν ἐμπεδώσειν ταῦτα. Γιὰ τὴν κατάληξη (-εν) τοῦ ἀπαρεμφάτου [ἐμπεδώσεν], πρβλ. ἀνα[γρ]άφεν (στίχ. 22).

Δίδω ἀκολούθως τὸ κείμενο τῶν στίχων 2-8 τοῦ fr. a τῶν *IG* II² 34:

ταῦτα με[. 18 τῶν κο]-
ινῶν ἀ<γαθ>ῶν [τῶν γεγενημένων τοῖς Ἑλλ]-
ησιν μεμνημένοι ἐμπεδώσεν καθάπερ]
5 Ἀθηναῖοι τὴν εἰρήνην καὶ τὴν φιλίαν]
[κ]αὶ τὸς ὄρκ[ο]ς κα[ὶ] τὰς οὔσας συνθήκας],
[ἄ]ς ὤμοσεν βασιλ[εὺς καὶ Ἀθηναῖοι καὶ]
Λακεδαιμόνιοι κ[αὶ] οἱ ἄλλοι Ἑλληνες]

Ἀπὸ τὴν μετοχὴ μεμνημένοι] ἐξαρτᾶται ὡς ἀντικείμενο ἡ γενικὴ ἀ<γαθ>ῶν με τοὺς προσδιορισμούς της: [τῶν κο]ινῶν ἀ<γαθ>ῶν [τῶν γεγενημένων τοῖς Ἑλλ]ησιν. Ἀπὸ τὸ ἀπαρέμφατο [ἐμπεδώσεν] ἐξαρτῶνται ὡς ἀντικείμενα οἱ αἰτιατικὲς τὴν εἰρήνην καὶ τὴν φιλίαν] | [κ]αὶ τὸς ὄρκ[ο]ς κα[ὶ] τὰς οὔσας συνθήκας]. Τὸ ἀπαρέμφατο θὰ ἦταν ἀντικείμενο ρήματος προτάσεως αἰτιολογικῆς, ὅπως εἶναι καὶ ἡ πρόταση πὺ ἀκολουθεῖ (στίχ. 9-11): καὶ ἤκοσιν ἀγαθὰ [ἐπαγγελλόμενοι τῶ]ι δήμωι κλπ. Τὸ ἐλλεῖπον ρῆμα πιθανῶς εἶναι τὸ ἐπαγγέλλονται (ἢ ὑπισχνοῦνται), πρβλ. *IG* II² 212.13-15: ὅτι εἰσὶν ἄνδρες [ἀ]γα[θ]οὶ καὶ ἐπ[αγ]γέλλονται τῶι δήμωι [τ]ῶι Ἀ[θ]ην[α]ίων ἐπιμε[λ]ήσεσθαι τῆς ἐκ[π]ομπῆς τοῦ [σ]ίτ[ο]υ.

Γιὰ τοὺς στίχους 1-2 τοῦ fr. a τῆς *IG* II² 35 προτείνω τὸ ἐξῆς κείμενο (ἐξ αὐτοψίας):

[τῶν γε]- Στοιχ. 34
[γεγενημένων κοινῶν ἀγα]θῶν τοῖς Ἑλλησ[ι]ν [με]-
[μνημένοι ἐμπεδώσει]ν καθάπερ Ἀθηνα[ῖ]οι τ-

Τὰ δύο ἀντίγραφα τῆς συνθήκης Ἀθηναίων καὶ Χίων διαφέρουν στὴν διάταξη τῆς φράσεως αὐτῆς:

IG II² 34: [τῶν κο]ινῶν ἀ<γαθ>ῶν [τῶν γεγενημένων τοῖς Ἑλλ]ησιν μεμνημένοι].

IG II² 35: [τῶν γε]γενημένων κοινῶν ἀγα]θῶν τοῖς Ἑλλησ[ι]ν [με]μνημένοι].

2. Ἡ πρόταση, ἡ ὁποία θὰ εἶχε ρῆμα τὸ μέμνη[ται] θὰ ἦταν αἰτιολογικὴ, ὅπως εἶναι καὶ ἡ ἀκολουθοῦσα καὶ ἤκοσιν... Βεβαίως στὴν προκειμένη περίπτωση ἡ μετάφραση τοῦ ρήματος ὡς ἐνεστῶτος, πὺ εἶναι καὶ ἡ κυριαρχοῦσα σημασία τοῦ ρ. (βλ. *LSJ*^p, s.v. μμνήσκω: the pres. [μμνήσκομαι] only in later Prose...; μέμνημαι serving as pres. in early writers) θὰ ἦταν εὐστοχώτερη (remember, have in mind).

Ὁ ἀναγνώστης θὰ παρατηρήσῃ ὅτι στὸ πρῶτο ἀντίγραφο προτείνεται ἡ συμπλήρωση τοῦ ἀπαρεμφάτου μὲ τὴν κατάληξη -εν, ἐνῶ στὸ δεύτερο μὲ τὴν κατάληξη -ειν. Ἡ διαφορὰ δὲν πρέπει νὰ ξενίσῃ. Ὑπάρχουν καὶ λίγες ἄλλες μικροδιαφορὲς μεταξὺ τῶν δύο ἀντιγράφων, τὶς ὁποῖες ἔχει ἤδη ἐπισημάνει ὁ Kirchner στὰ σχόλια τοῦ ἀντιγράφου IG II² 34.

IG II ² 34 a.5: ἐ[ῖρήνην]	IG II ² 35 a.3: [ἐρήνην]
16: [Χί]ος	12: Χίο[υ]ς
14: ἐρήνην	10/11: εἰρήν [ην]
18: ἐρήνης	14/15: [εἰρήνης]

Πέραν τῶν διαφορῶν μεταξὺ τῶν δύο κειμένων καὶ στὸ καθένα ἀπ' αὐτὰ ὑπάρχουν διτυπίες στὶς γραφές:

IG II² 34 a.5: ἐ[ῖρήνην], 14: ἐρήνην, 18: ἐρήνης· 6: [οὔσας], 15: [ῥσας].

IG II² 35 a.3: [ἐρήνην], 10/11: εἰρήν|[ην], 14/15: [εἰρήνης]· 4: [οὔσας], 11/12: ῥ|[σας].

IG II² 36. Συνθηκαὶ Ἀθηναίων καὶ Χαλκιδέων τῶν ἐν Ἑσπερίοις (376/5-374/3; π.Χ.).³

Πρβλ. Tod, *A Selection of Greek Historical Inscriptions* 119.

4 Ν[ικ]όστρατος Θορ[αιεύς] IG II²· Νεόστρατος Θορί[κιος] Πιττάκης, *Ἐφ. Ἀρχ.* 1860, 1918, ἀρ. 3737.

Ὁ Kirchner ἐπρότεινε τὴν συμπλήρωση Ν[ικ]όστρατος στηριζόμενος στὴν ἐπιγραφή IG II² 953.6 (160/59): Νικόστρατος Φιλίσκου Θοραι[εύς], (PA 11030). Ἐλεγχος τοῦ λίθου ἔδειξε ὅτι ἡ ἀνάγνωση τοῦ Πιττάκη Νεόστρατος Θορί[κιος] εἶναι ὀρθή· γιὰ τὸ ὄνομα πρβλ. IG II² 6221 (PA 10654): Ἐστιαῖος | Νε<ο>στράτου | Θορίκιος (post fin. s. IVa.). Ὁ Νεόστρατος τῆς ἐπιτύμβιας ἐπιγραφῆς πιθανὸν εἶναι ἀπόγονος τοῦ ἀναγραφομένου στὸν 4ο στίχο τῶν συνθηκῶν.

8 Ἀθηνίων Ἀ[ρ]α[φῆ]ν[ιος] Koehl., IG II²· Ἀθηνίων Ἀμαξαν[τεύς]· ὁ λίθος.

Ὁ Ἀθηναῖος αὐτὸς εἶναι ἄγνωστος.

IG II² 42. Συνθηκαὶ Ἀθηναίων καὶ Μηθυμναίων (378/7 π.Χ.).

Πρβλ. Tod, *A Selection of Greek Historical Inscriptions* 122· Rhodes – Osborne, *Greek Historical Inscriptions* 23.

19-22: ἐπιμεληθῆναι δὲ Αἰ[σι]-
μον καὶ τὸς συνέδρος τὸς ἐπὶ τῶν [νε]-
ῶν, ὅπως ἂν ὁμόσωσιν αἱ ἀρχαὶ αἱ Μ[ηθ]-
υμναίων, καθάπερ οἱ ἄλλοι σύμμαχο[ι].

3. Ἡ χρονολόγησις τῶν IG II² ὀφείλεται στὴν συμπλήρωσις τοῦ ὀνόματος τοῦ ἄρχοντος Διειτρόφους (384/3 π.Χ.). Ἡ προτεινόμενη στὸ παρὸν σημείωμα χρονολόγησις στηρίζεται στὴν ἀναγραφὴ τῶν Χαλκιδέων (στίχ. 101-2) στὴν στήλη τῆς Β' Ἀθηναϊκῆς συμμαχίας (IG II² 43) μεταξὺ τῶν Ἀβδηριτῶν (στίχ. 99), τῶν Πρώννων τῆς Κεφαλληνίας (στίχ. 107-8) καὶ τοῦ Ἀλκέτου (στίχ. 109). Φαίνεται ὅτι οἱ Ἀβδηριταὶ καὶ ὁ Ἀλκέτας εἰσήλθαν στὴν συμμαχία ἐπὶ Χαρισάνδρου (376/5 π.Χ.), πρβλ. Διοδ. 15,36.4-5, ἐνῶ οἱ Πρώννοι ἐπὶ Ἰπποδάμαντος (375/4), πρβλ. IG II² 96.

Τὴν συμπλήρωση [νε]|ῶν ἐπρότειναν οἱ H. Sauppe, *Variae lectiones, Ausgewahlte Schriften* (1896) 807 καὶ A. Wilhelm, *Zu griechische Inschriften, AM* 17 (1892) 192 καὶ παρέλαβε ὁ Kirchner.

Ἡ συμπλήρωση ἐπιβάλλει νὰ θεωρήσωμε ὅτι ὑπῆρχαν σύνεδροι σὲ πλοῖα τῆς συμμαχίας, ποὺ περιέπλεαν στὸ Αἰγαῖο, καὶ ὅταν ἔφθανε ἡ εἶδηση ὅτι ἓνα νέο μέλος εἰσερχόταν στὴν συμμαχία, ἔσπευδαν ἐκεῖ, γιὰ νὰ πάρουν τοὺς ὄρκους.

Ἔχουν προταθῆ καὶ οἱ ἀκόλουθες συμπληρώσεις: τὸς ἐπὶ τῶν [Χί]|ων E. Szanto, *Zum Gerichtswesen der attischen Bundesgenossen, AM* 16 (1891) 30, σημ. 2, καὶ τὸς ἐπὶ τῶν [τόπ]|ων K. Δ. Μυλωνᾶς, Ἐπιγραφαὶ ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως, *BCH* 12 (1888) 138-141, ἀρ. 6.

Ἡ συμπλήρωση [Χί]|ων ὑποδεικνύει ὅτι εἶχαν ὀρισθῆ σύνεδροι εἰδικῶς γιὰ τοὺς Χίους, ἐνῶ ἡ συμπλήρωση [τόπ]|ων δίδει ἀσαφὲς νόημα, ἐφ' ὅσον ἀκολούθως στὸ κείμενο δὲν δηλοῦται περὶ ποίων τόπων πρόκειται.

Ὁ W. Judeich, *Die Kleinasien im zweiten attischen Seebund, Kleinasiatische Studien, Marburg* 1892, 269, σημ. 1, ἐπρότεινε: τὸς ἐπὶ τῶν [ὄρκ]|ων· γιὰ τὴν ὑπέρβαση τοῦ στοιχηδὸν κατὰ ἓνα γράμμα ὁ Judeich παρέβαλε τὸν στίχ. 22 σύμμαχο[ι]. Σημειῶνω ὅτι ἡ συμπλήρωσή του παρελείφθη, προφανῶς ἐκ παραδρομῆς ἀπὸ τὸ κριτικὸ ὑπόμνημα τοῦ λήμματος στὶς *IG* II².

20 Μετὰ τὸ Ν τοῦ ἄρθρου τῶν σώζεται ἓνα Ο (ὄμικρον)· συμπληρώνω: τὸς ἐπὶ τῶν ὄ[ρκ]|ων⁴ παραδέχομενος, ὅπως καὶ ὁ Judeich, ὑπέρβαση τοῦ στοιχηδὸν κατὰ ἓνα γράμμα. Μία ἄλλη ἐξήγηση θὰ ἦταν νὰ δεχθῆ κανεὶς ὅτι ὁ χαρακτὴρ παρέλειψε ἓνα γράμμα, τὸ Ρ ἢ τὸ Κ· θεωρῶ πιθανώτερη τὴν παράλειψη, -ἐὰν ὑπῆρξε-, τοῦ δευτέρου γράμματος: ὄ[ρ<κ>]|ων.

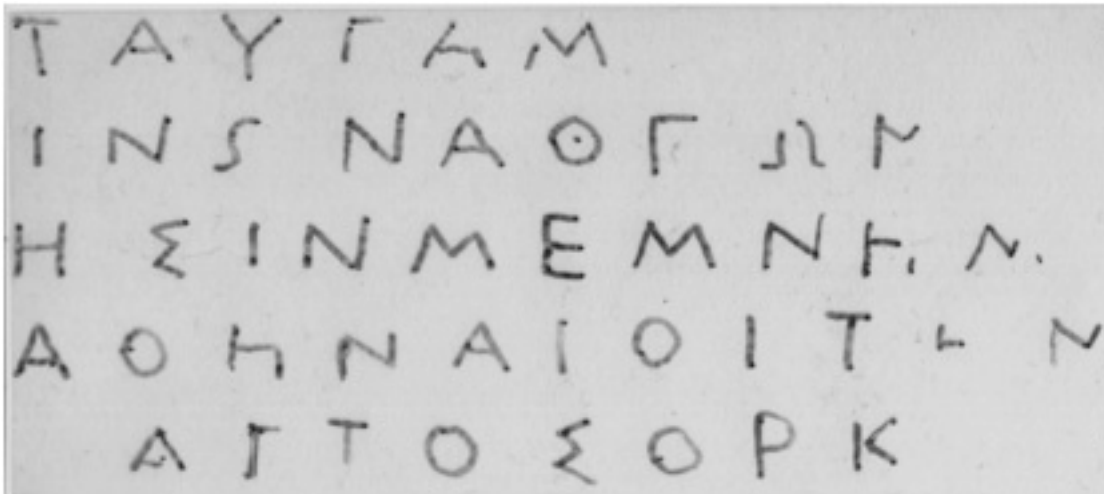
Μὲ τὴν φράση τὸς ἐπὶ τῶν ὄ[ρκ]|ων νοοῦνται σύνεδροι ἐντεταλμένοι ἀπὸ τοὺς συμάχους γιὰ νὰ ἀπολαμβάνουν τοὺς ὄρκους ἀπὸ τὰ νεοεισερχόμενα μέλη στὴν συμμαχία.

Τὰ παρατιθέμενα χωρὶα φωτίζουν τὴν σημασία τοῦ ἐνάρθρου ἐμπροθέτου προσδιορισμοῦ ἐπί+γεν.⁵ ὡς ἀξιοματούχων ἢ ἐντεταλμένων σὲ μία ὑπηρεσία· πρβλ. Ἡροδ. 4,84.2: ...ὁ δὲ κελεύει τοὺς ἐπὶ τούτων ἐπεστεῶτας ἀποκτεῖναι πάντας τοὺς Οἰοβάζου παῖδας· *idem* 5,109.3: ἡμεῖς μὲν νυν ἐπ' οὗ ἐτάχθημεν, ταύτη πειρησόμεθα εἶναι χρηστοί· Θουκ. 3,115.5: καὶ Εὐρυμέδοντα τὸν Θουκλέους ἐπὶ τῶν πλειόνων νεῶν ἀποπέμψειν ἔμελλον· Ξεν. *Ἀπομν.* 3,3.2: ἡ δὲ ἀρχὴ που ἐφ' ἧς ἦρησαι ἵππων τε καὶ ἀμβατῶν ἐστιν· Δημ. *περὶ τοῦ στεφάνου* (18) 38 [ἀπὸ παρέμβλητο ψήφισμα]: περὶ δὲ τοῦ ἀδυνάτου ἐπικρινέτω ὁ ἐπὶ τῶν ὄπλων στρατηγὸς καὶ ὁ ἐπὶ τῆς διοικήσεως καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς βουλῆς· *ibidem* 118 [ἀπὸ παρέμβλητο ψήφισμα]: ...καὶ ἐπὶ τοῦ θεωρικοῦ κατασταθεῖς [sc. Δημοσθένης Δ. Π.] ἐπέδωκε τοῖς ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν θεωροῖς ἑκατὸν μνᾶς εἰς θυσίας... *ibidem* 247: Εἰ τοίνυν τις ἔροιθ' ὄντινοῦν τίσιν τὰ πλεῖστα Φίλιππος ὧν κατέπραξε διωκῆσατο, πάντες ἂν εἴποιεν τῷ στρατοπέδῳ καὶ τῷ διδόναι καὶ διαφθεῖρειν τοὺς ἐπὶ τῶν πραγμάτων· Αἰσχ. *περὶ τῆς παραπρεσβείας* (2) 73: Οὕτω δ' ἦν σφαλερὰ καὶ ἐπικίνδυνα

4. Οἱ συμπληρώσεις τὸς ἐπὶ τῶν ὄ[ρ]|ων ἢ τὸς ἐπὶ τῶν ὄ[ρί]|ων θὰ ἔδιδαν, ὅπως καὶ ἡ προταθεῖσα παλαιότερα [τόπ]|ων, ἀσαφὲς νόημα, ἐφ' ὅσον ἀκολούθως στὸ κείμενο δὲν δηλοῦται περὶ ποίων ὀροσῆμων ἢ ἐσχατιῶν ἐπρόκειτο.

5. Περὶ τῆς σημασίας τοῦ ἐμπροθέτου ἐπί+γενική, βλ. R. Kühner - B. Gerth, *Ausführliche Grammatik der griechischen Sprache*, Hannover 1898³, 2.I, 438, σελ. 499.

τὰ πράγματα, ὥστε ἠναγκάσθη γράψαι ψήφισμα Κηφισοφῶν ὁ Παιανιεύς, εἷς τῶν φίλων καὶ ἐταίρων τῶν Χάρητος, ἐκπλεῖν τὴν ταχίστην Ἀντίοχον τὸν ἐπὶ τῶν ὑπηρετικῶν, καὶ ζητεῖν τὸν στρατηγὸν τὸν ἐπὶ τῇ δυνάμει τεταγμένον... Λυκ. *Κατὰ Λεωκράτους* 58: οὔτε γὰρ πρότερον οὐδὲ πώποτε ἐγένετο ἐπὶ ταύτης τῆς ἐργασίας, ἀλλ' ἐκέκτητο χαλκοτύπους, οὔτε τότε ἐκπλεύσας οὐδὲν εἰσήγαγεν ἐκ Μεγάρων, ἕξ ἔτη συνεχῶς ἀποδημήσας.

Εἰκ. 1. *IG II² 34*, fr. a.2-6 (σχεδιογράφημα Α.Π.Μ.)

Εἰκ. 2. *IG II² 35*, fr. a.1-3 (σχεδιογράφημα Α.Π.Μ.)